

Investigating the Views of Mathematics Teachers on the Effectiveness of Branch Teachers' Committee Meeting

Mustafa GÜLER*

Taner ALTUN†

Ali TÜRKOĞAN‡

ABSTRACT. The aim of this study is to investigate the views of mathematics teachers on the effectiveness of branch teachers' committee meeting. The study was carried out with 97 (61 elementary school and 36 secondary school) mathematics teachers who were working in different regions of Turkey. For data collection, a questionnaire consisting of 20 items developed by Demirtaş and Cömert (2006) and a form included open-ended questions were used. In order to analyze the gathered data, content analysis technique was performed. At the end of the study it was observed that the views of mathematics teachers on effectiveness of committee meetings are amount to on average. Besides, the quantitative findings, the answers given to open – ended questions showed that a considerable amount of teachers see branch teachers' committee meeting as a matter of form and have weak beliefs in the necessity of the meetings. Through the findings gathered, some recommendations were made by the researchers.

Keywords: Mathematics teachers, branch teachers, committee meeting, effectiveness, views

SUMMARY

Purpose and Significance: Branch teachers' committee meeting is arranged different times during the academic year with the participants of the same branch teachers. The meetings are supported by the Ministry of National Education and it is aimed to increase the outcomes of education and to raise the quality of educational activities through these meetings. In a consideration of the importance of these meetings, the views of teachers on these meetings become crucial. Thus, current study aims to investigate the views of mathematics teachers on the effectiveness of branch teachers' committee meeting.

Methodology: The present study aiming to investigate the views of teachers on the effectiveness of branch teachers' committee meeting has been conducted using descriptive research design. The study group of the research were composed of 97 (61 elementary school and 36 secondary school) mathematics teachers who were working in different regions of Turkey. In order to collect data, a questionnaire and an open-ended question form were used. The questionnaire developed by Demirtaş and Cömert (2006) was consisted of 20 items with three rating scale (never, sometimes, always). The form, as another data collective tool, is comprised of open-ended questions aimed to determine the views of teachers on the deficiency of the related meetings and an ideal meeting. Interpretations were made through the average points of questionnaire items and the gathered data from the open-ended question form were analysed by using the content analysis technique.

Results: Through the analysis, quantitative data showed that the views of teachers on the effectiveness of committee meetings are on average, 2.1 points out of 3. In addition to the data obtained from the questionnaires, the qualitative analysis of the participants' responses to open-ended questions let the researchers have a deeper understanding of the current issue. Accordingly, findings showed that considerable amount of teachers see branch teachers' committee meeting as a matter of form and have weak beliefs in its necessity. Some teachers stated that the meetings are never made. On the other hand, participant teachers indicated that the ideal committee meeting should be made based on educational instructions.

Discussion and Conclusions: At the end of the study it was concluded that many teachers have a weak belief in the necessity of the branch teachers committee meeting. Besides, it was seen that the communication among teachers are under the desired level. However, many teachers indicated this situation as a complaint. When teachers were asked to define an ideal branch teachers committee meeting, responses showed that teachers mainly focused on educational instructions. This dilemma was interpreted as a lack of educational culture. From this point of view, it was suggested to predict teachers about the necessity of these meetings with cooperation between Ministry of National Education and universities. Additionally, arrangement of flexible meetings was suggested.

* Research Assist., Karadeniz Technical University, Institute of Educational Sciences, mustafaguler@ktu.edu.tr

† Assoc. Prof. Dr., Karadeniz Technical University, Fatih Faculty of Education, taltun@ktu.edu.tr

‡ Assist. Prof. Dr., Cumhuriyet University, Faculty of Education, aliturdogan@hotmail.com

Matematik Öğretmenlerinin Zümre Öğretmenler Kurulunun Etkililiği Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi

Mustafa GÜLER*

Taner ALTUN†

Ali TÜRKOĞAN‡

ÖZ. Bu çalışma ile matematik öğretmenlerinin zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, Türkiye'nin farklı bölgelerinde görev yapmakta olan 97 (61 ortaokul ve 36 lise) matematik öğretmeni ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak Demirtaş ve Cömert (2006) tarafından geliştirilen ve 20 maddeden oluşan bir anket ile açık uçlu sorulardan oluşan bir form kullanılmıştır. Öğretmenlerin ankete verdikleri yanıtlar, maddeler bağlamında ortalama puanlar üzerinden ve açık uçlu sorular için içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma sonunda öğretmenlerin zümre öğretmenler kurulu toplantısının orta seviyede etkili olduğunu düşündükleri görülmüştür. Açık uçlu sorulardan alınan yanıtlar, öğretmenlerin önemli bir kısmının zümre öğretmenler kurulu toplantılarının formalite olarak yapıldığını ve bu toplantıların gerekliliğine ilişkin eksik inanca sahip olduklarını göstermiştir. Ulaşılan bu sonuçlardan hareketle bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Matematik öğretmenleri, zümre öğretmenler kurulu toplantısı, etkililik, inanç

GİRİŞ

Eğitim denildiğinde akla ilk gelen kurum okullardır. Öğretmen ise bu kurumların bir nevi yapı taşı, vazgeçilmez bir parçasıdır. Öğretmenlerin mevcut öğretim programının okullardaki uygulayıcıları olduğu göz önünde bulundurulduğunda, eğitim-öğretimin niteliğinin doğrudan öğretmenlerle ilişkili olduğu söylenebilir (Hargreaves & Hopkins, 1994; Hill, Rowan & Ball, 2005). Bazı araştırmacılar, eğitimdeki kalitenin artması için öğretmenlerin bireysel olarak hareket etmelerinden ziyade ortak kararlar alabilecekleri ve bu kararları uygulamaya koyabilecekleri bir okul ortamının daha verimli olacağını savunmaktadırlar (Çepni ve Küçük, 2003; Gajda ve Koliba, 2007; McCaleb, 2013).

Teorideki bu fikri resmi olarak eğitim sistemlerine entegre eden bazı ülkeler bulunmaktadır. Örneğin bu ülkelerden biri olan Japonya, branş öğretmenlerinin katılımıyla oluşturulan modele “Lesson Study” adını vermiştir. Bu model; sınıf ortamındaki beklenmedik durumlardan ders planlarının hazırlanmasına, uygulamadan ölçme - değerlendirmeye kadar öğretim faaliyetlerini etkileyen tüm süreci kapsamaktadır (Yoshida & Jackson, 2011). “Ders imecesi” olarak literatürümüze giren ve öğretmen yetiştirme programlarında kullanılan bu modelin (Bütün, 2012; Baki, 2012) ilk ve ortaöğretim kurumlarında tam olarak bir karşılığı bulunmamakla beraber, branş öğretmenlerinin yılın belli dönemlerinde öğretim programının uygulanma ve eğitim faaliyetlerinin yürütülme sürecine yönelik düşüncelerini belirttikleri, fikir alış verişinde bulundukları ve ortak kararlar aldıkları Zümre Öğretmenler Kurulu (ZÖK) toplantıları yapılmaktadır.

ZÖK toplantılarının esas amacı Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatında “Öğretim programları ve derslerin birbirine paralel olarak yürütülmesi, ders araçları, laboratuvar, kütüphane, spor salonu, teknoloji ve tasarım, bilişim teknolojileri, görsel sanatlar ve müzik dersliklerinden planlı bir şekilde yararlanılması ile proje ve performans görevi konuları belirlenir. Dersin özelliğine göre etkinlik örnekleri ve materyaller hazırlanarak ortak bir anlayış oluşturulur.” olarak belirtilmiştir (MEB, 2013). Yine ZÖK’te yapılacak olan faaliyetler MEB (2013) tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

- a) Eğitim-öğretim programları incelenir ve ortak bir anlayış oluşturulur.
- b) Uygulamalarda karşılaşılan güçlükler üzerinde durulur ve bunların çözüm yolları aranır.
- c) Öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özellikleri incelenir ve alınacak önlemler kararlaştırılır.
- d) Eğitim-öğretim faaliyetleri ile ilgili olarak hazırlanacak planların uygulamasında birlik sağlanır.
- e) Meslekî eserler ve eğitim alanındaki yeni gelişmeler incelenir.
- f) Uygulamak ve değerlendirmek üzere ortak ölçme ve değerlendirme araçları hazırlanır.

* Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, mustafaguler@ktu.edu.tr

† Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, taltun@ktu.edu.tr

‡ Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, aliturkdogan@hotmail.com

g) Ders yılı sonunda ZÖK; ders programları, ilgili mevzuatı, ders araç-gereci, öğretim yöntem ve teknikleri, okul ve dersliklerdeki fizikî durum ve öğrenci başarı düzeyini değerlendiren bir rapor hazırlar ve okul müdürlüğüne sunar.

ğ) Her dönem ortak yapılacak sınavların yapılış usul ve esasları, soru şekilleri, konu ağırlıkları ve sınav tarihleri dönem başlarında belirlenir. Ortak sınav sonuçları, ZÖK’te değerlendirilir ve rapor hâlinde okul yönetimine sunulur.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen yukarıdaki esaslar incelendiğinde, okulda çalışan branş öğretmenlerinin katılımlarıyla gerçekleştirilecek olan ZÖK toplantılarının öğrencilerin başarılarını artırmaya yönelik olduğu ve eğitim öğretimin standartlarını artırmayı amaç edindiği görülmektedir. Literatürde karşılaşılan birçok çalışma da, okul içindeki bu tür organizasyonların eğitim çıktıları artırıldığını belirtmektedir (Everson vd., 1986; Louis, Febey, & Schroeder, 2005; Fernández, 2010). Bu sebeple dolaylı olarak ZÖK toplantılarını merkeze alarak yürütülecek çalışmaların önemli olduğu düşünülmektedir. Yurt içi literatür incelendiğinde ZÖK ile ilgili çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür (Küçük, Ayvaci ve Altıntaş, 2004; Demirtaş ve Cömert, 2006; Şahin, Maden ve Gedik, 2011; Gökyer, 2011; Albez vd., 2014). İncelenen bu çalışmaların katılımcı grubu / örnekleme ise belli öğretim kademesindeki tüm öğretmenler veya farklı branş öğretmenleri tarafından oluşturulmuştur. Spesifik olarak matematik öğretmenleri ile yürütülen herhangi bir çalışmaya da rastlanmamıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada matematik öğretmenlerinin ZÖK’ün etkililiği hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Matematik öğretmenlerinin ZÖK’ün etkililiğine ilişkin görüşleri nasıldır?
2. Matematik öğretmenlerinin ZÖK toplantılarının eksikliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Matematik öğretmenlerinin ideal ZÖK toplantısına ilişkin görüşleri nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma modeli

Matematik öğretmenlerinin zümre öğretmenler kurulunun etkililiğine ilişkin görüşlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma betimsel niteliktedir. Bu tür çalışmalar, belli bir durumu olduğu gibi resmettiğinden genele ışık tutma adına oldukça değerlidir (Çepni, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan 97 matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubuna sosyal bir paylaşım sitesi üzerinden ulaşıldığından amaçlı bir örneklem seçimi yapıldığı söylenebilir. Böylelikle örneklem çeşitliliğinin de sağlanması amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcılarının bazı özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcı özellikleri

		f	%	Toplam
Cinsiyet	Erkek	37	38	97
	Kadın	60	58	
Öğretim Kademesi	Ortaokul	61	63	97
	Lise	36	37	
Lisans Mezuniyet	Eğitim Fakültesi	69	71	97
	Fen-Edebiyat Fak.	22	23	
	Diğer	6	6	
Görev Süresi	1-5 Yıl	66	68	97
	6-10 Yıl	16	17	
	10 Yıl Üzeri	15	15	

Veri toplama araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak anket ve form kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan anket Demirtaş ve Cömert (2006) tarafından, öğretmenlerin ZÖK toplantılarının etkililiğini değerlendirmeleri için hazırladıkları “Zümre Öğretmenler Kurulu Derecelendirme Ölçeği” dir. Ölçek, Milli Eğitim Bakanlığı’nın ZÖK ile ilgili mevzuatı göz önünde bulundurularak hazırlanmış, tamamı olumlu 20 maddeden oluşmakta olup “Hiçbir Zaman”, “Bazen” ve “Her Zaman” seçeneklerini içeren üçlü rubrik şeklindedir. Bir diğer veri toplama aracı olarak hazırlanan kişisel bilgi formu ise öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademesi (ortaokul-lise), lisans mezuniyet alanları ve görev sürelerini belirtebilecekleri şekilde oluşturulmuştur. Ayrıca öğretmenlere 2 tane açık uçlu soru yöneltilmiş; böylece ZÖK’ün eksikliklerinin ve öğretmenlerin nasıl bir ZÖK oluşturulması gerektiği konusundaki fikirlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak için öğretmenlere “Zümre öğretmenler kurulu toplantılarınızda karşılaştığınız eksiklikler nelerdir?” ve “Sizce ideal bir zümre öğretmenler kurulu toplantısı nasıl olmalıdır?” soruları yöneltilmiştir.

Verilerin toplanması ve analizi

Çalışmanın verileri, matematik öğretmenlerinden “Google Documents” üzerinde oluşturulan bir dosya yardımıyla online olarak toplanmıştır. Sistem; öğretmenlerin herhangi bir bölümü yanıtsız bırakmaları halinde onay vermediği için tüm katılımcıların kişisel bilgilerini, anket soruları veya açık uçlu soruları eksiksiz şekilde yanıtladıklarını sağlamıştır. Anketten elde edilen veriler öncelikle Excel programına aktarılmış ve Hiçbir Zaman (1), Bazen (2) ve Her Zaman (3) şeklinde fikir belirtilen maddeler puanlandırılmıştır. Her bir maddeyle ilgili puanların ortalamaları alınarak bunun üzerinden yorumlamalar yapılmıştır. Ölçek üçlü derecelendirmeye sahip olduğundan ve puanlandırma 1 ile 3 arasında değiştiğinden 2 puana yakın olan ortalamalar orta derece olarak kabul edilmiştir. Açık uçlu sorulardan elde edilen veriler ise betimsel olarak analiz edilmiştir. Öğretmenlerin sorulara verdikleri yanıtlardan hareketle temalar ve kodlar oluşturulmuş, oluşturulan tema ve kodlar tablolara aktararak frekanslandırılmıştır. Sorulara verilen ve bir temayı temsil eden kodlar ayrıca ham veriler olarak sunulmuş, yanıtlayıcı öğretmenler de Ö₁, Ö₂, Ö₃, ... Ö₉₇ şeklinde kodlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışma kapsamında öğretmenlere yöneltilen “Zümre Öğretmenler Kurulu Derecelendirme Ölçeği”, Demirtaş ve Cömert (2006) tarafından geliştirilmiş bir anket olup geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış, ölçeğin güvenilir bir araç olduğu belirtilmiştir. Literatürde ilgili ölçek kullanılarak farklı branş öğretmenlerinin ZÖK toplantılarına ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmalara rastlanmıştır (Şahin, Maden ve Gedik, 2011). Bu çalışma için anketin güvenilirlik katsayısı 0.93 olarak hesaplanmıştır. Anket haricinde öğretmenlere yöneltilmek üzere ZÖK toplantılarının eksikliklerine ve ideal bir zümre toplantısının nasıl olması gerektiğine ilişkin açık uçlu 4 soru hazırlanmış olup bu sorulardan bazıları alan eğitimcisi 2 uzman görüşü dâhilinde birleştirilerek 2 soru olacak şekilde son hali verilmiştir. Açık uçlu sorulardan elde edilen verilerin güvenilirliği için nitel veri analizi dersini önceden almış olan başka bir araştırmacıya da tüm veriler okutularak birinci seviye kodlamalar yaptırılmış ve kodların güvenilirliği ortak kodlar/tüm kodlar formülü ile 0,78 olarak hesaplanmıştır. Literatürde ise 0.70’in üzerindeki katsayıların güvenilir kabul edildiği ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

BULGULAR

Zümre Öğretmenler Kurulu Derecelendirme Ölçeği’nden Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın katılımcılarını oluşturan öğretmen gurubunun *Zümre Öğretmenler Kurulu Derecelendirme Ölçeği*’nde yer alan maddelere verdikleri yanıtların ortalama puanları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2 incelendiğinde, 97 matematik öğretmenin ZÖK toplantılarının verimliliğine ilişkin test maddelerine verdikleri yanıtların ortalamasının 2,1 olduğu görülmektedir. Bu bulgudan hareketle öğretmenlerin toplantıların etkililiğini orta seviye civarında verimli gördükleri söylenebilir. Testte ortalamanın altında puan alan maddeler incelendiğinde, öğretmenlerin büyük bir bölümünün ZÖK toplantılarında mesleki eserleri incelemediklerini göstermiştir (11. madde). Yine öğretmenlerin yarısından çoğunun hiçbir zaman gündem maddeleri ile ilgili önceden hazırlık yapmadıklarını belirttikleri görülmüştür (2. madde). Yine ön hazırlıkla ilgili olan üçüncü madde de düşük ortalamaya

sahip maddelerden biri olmuştur. Öğretmenlerin büyük bir kısmı toplantılarda incelenecek plan, program ve diğer dokümanları önceden incelemediklerini belirtmişlerdir. Diğer bir taraftan öğretmenler, önceki ZÖK toplantılarında planlanarak uygulamaya koydukları eğitim ve öğretim etkinliklerinin çıktılarını değerlendirmede orta seviyenin altında (< 2) yer almaktadırlar. Benzer bir madde olan dördüncü madde de yine önceki yıllarda yapılmış olan toplantı tutanakları ve alınan kararların değerlendirilmesiyle ilgilidir. Bu maddenin de öğretmenlerin büyük bir kısmı tarafından dikkate alınmadığı görülmüştür. Eğitim alanındaki yeni gelişmelerin incelenmesi ve tartışılmasıyla ilişkili olan 12. madde de ortalamadan düşük puan almıştır.

Tablo 2. Matematik öğretmenlerinin ZÖK toplantılarının verimliliğine ilişkin görüşleri

Maddeler	N	X
1) Zümre öğretmenler kurulu için okulumuzun özel koşullarını da dikkate alarak tarih belirler ve gündem maddelerini oluştururuz.	97	2,1
2) Gündem maddeleri ile ilgili olarak her birimiz hazırlık yaparız.	97	1,5
3) Zümre öğretmenler kurulunda inceleyeceğimiz plan, program ve diğer dokümanları önceden inceleriz.	97	1,76
4) Zümremizin önceki yıllarda yapmış olduğu toplantı tutanaklarını ve almış olduğu kararları inceleriz.	97	1,98
5) Bir önceki akademik dönemde planlanarak uygulamaya koyulan, eğitim ve öğretim etkinliklerinin sonuçlarını değerlendiririz.	97	1,94
6) Zümre öğretmenler kurulunda, eğitim-öğretim programlarını inceleriz.	97	2
7) Zümre öğretmenler kurulunda, eğitim-öğretim programları ile ilgili ortak bir anlayış oluştururuz.	97	2,36
8) Zümre öğretmenler kurulunda, eğitim-öğretim uygulamalarında karşılaşılan güçlükler üzerinde durarak bu güçlüklerle çözüm yolları ararız.	97	2,42
9) Zümre öğretmenler kurulunda, öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özelliklerini inceleriz ve alınacak önlemleri kararlaştırırız.	97	2,02
10) Zümre öğretmenler kurulunda, ünitelendirilmiş yıllık ve günlük planlar ile gezi, gözlem, deney ve inceleme planları arasında birlik sağlarız.	97	2,08
11) Zümre öğretmenler kurulunda, mesleki eserleri inceleriz.	97	1,44
12) Zümre öğretmenler kurulunda, eğitim alanındaki yeni gelişmeleri inceleriz ve tartışırız.	97	1,98
13) Zümre öğretmenler kurulunda, uygulamak ve değerlendirmek üzere ortak ölçme ve değerlendirme araçları hazırlarız.	97	2,06
14) Dönem içinde derslerde kullanacağımız araç ve gereçler ile ektili yöntem ve teknikleri belirleriz.	97	2,06
15) Zümre öğretmenler kurulunda, öğrencilere verilecek dönem ödevlerinin isimlerini ve değerlendirme ölçütlerini belirleriz.	97	2,48
16) Başarısız ve olumsuz davranış sergileyen öğrencilere karşı alınacak önlemleri ve takınılacak tavırları belirleriz.	97	2,28
17) Zümre öğretmenler kurulunda alınan kararlar doğrultusunda eksikliklerin giderilmesine çalışırız.	97	2,32
18) Aldığımız kararların uygulanması için zaman zaman fikir alışverişinde bulunuruz ve değerlendirmeler yaparız.	97	2,44
19) Program doğrultusunda eğitim-öğretim etkinliklerinin aksamadan sürdürülmesine çalışırız.	97	2,6
20) Öğretim yılı sonunda, almış olduğumuz kararların amaçlarına ulaşma düzeyini değerlendiririz.	97	2,04
Toplam	97	2,1

Testte yer alan ve ortalama puan olan 2'nin üstünde yer alan maddelerden en yüksek puanın 19. maddeye ait olduğu görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin büyük bir kısmı, ZÖK'te eğitim-öğretim etkinliklerinin aksamadan sürdürülmesi için çalıştıklarını ifade etmektedirler. Yine öğretmenlerin

büyük bir kısmı bu toplantılarda öğrencilere verilecek dönem ödevlerinin isimlerini ve değerlendirme ölçütleri belirledikleri, alınan kararların uygulanması için fikir alış verişinde bulunduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özelliklerini inceleme ve alınacak önlemleri kararlaştırma ile yılsonu konulan hedeflere ulaşma düzeyleri, ortalama puan seviyesinde yer alan iki madde olmuştur.

Açık Uçlu Soru Formundan Elde Edilen Bulgular

Çalışmada bir diğer veri toplama aracı olarak açık uçlu sorular ile matematik öğretmenlerine, ZÖK toplantılarına ilişkin karşılaştıkları eksiklikler ile nasıl bir ZÖK oluşturmak istedikleri sorulmuştur. Elde edilen yanıtlardan hareketle *Matematik Zümresindeki Eksiklikler* ve *İdeal Matematik Zümresi* temalarının yanında *Matematik Zümresine Yönelik İhtiyaçlar* olmak üzere toplam 3 tema elde edilmiştir.

Matematik Zümresindeki Eksiklikler

Matematik öğretmenlerinin formda yer alan sorulara verdikleri yanıtlar sonucu elde edilen *Matematik Zümresindeki Eksiklikler* temasına ait kodlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Matematik zümresindeki eksiklikler temasına ilişkin kod/frekans tablosu

Kodlar	Frekans (f)
Formalite olması	24
Gereken önemin verilmemesi	21
Bağlamın göz ardı edilmesi	15
Zümrenin gerekliliğine ilişkin eksik inanca sahip olma	14
Fikir birliğinin sağlanamaması	13
Sadece sohbet edilmesi	12
Sadece dönemde bir kez yapılması	10
Kararların uygulanmaması	9
Toplantının yapılmaması	8
Bazı öğretmenlerin yeni yaklaşımlardan uzak olmaları	8
Evrak işinin fazla olması	7
Alınan kararların genel olması	7
Hedeflerin kontrol edilmemesi	6
Yüzeysel olması	5
Motivasyon eksikliği	5
Yıllık plana bağlı kalınması	3
Her sınıf seviyesine aynı önemin verilmemesi	2

Tablo 3 incelendiğinde, ZÖK toplantılarının eksiklikleri ile ilgili fikir bildiren öğretmenlerin büyük bir bölümü, toplantıların formalite olarak yapıldığını belirtmişlerdir. Bu görüş, ilgili temanın en sık tekrar eden kodu olmuştur. Konu ile ilgili olarak bazı öğretmenlerin verdikleri yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö₂₄: “Eksiklik olarak şunu söyleyebilirim. Bazı öğretmenler işini ciddiye almadığı için yapalım bitsin görüşünde oluyorlar. Toplantı zorunluluktan dolayı formalite olarak yapılıyor...”

Ö₁₁: “Formaliteden hazırlamış olduğum zümre tutanağım müdür bey tarafından okunmadan imzalanıyor. Keşke her şey sırf kağıt üstünde formaliteden ibaret olmasa...”

Ö₇₀: “...Biraz yüzeysel ve kağıt üzerinde yapılıyor. Tek kaygı evrağını oluşturmak gibi, eğitimsel bir değeri yok...”

Öğretmenlerden alınan yanıtlar sonucu ilgili temaya ait toplantılara gereken önemin verilmemesi, en çok tekrar eden bir diğer kod olmuştur.

Ö₉₇: “Kişiler zümrelere istekli gelmiyorlar. Sürekli klişe şeyler konuşuluyor. Bu yüzden de zümre toplantıları verimli geçmiyor...”

Ö₃₃ : “...Toplantıların bir eksikliği yok sadece öğretmenlerin duyarsızlığı var.”

Yukarıda elde edilen kodlardan farklı olarak zümre toplantılarında alınan kararlara yönelik eksikliklerine ilişkin elde edilen bağlamın göz ardı edilmesi kodu, en sık tekrar eden bir diğer kod olmuştur. 15 öğretmen verdikleri yanıtlarda okulun ve içinde bulunulan çevrenin, yani bağlamın özelliklerinin dikkate alınmadığını belirtmişlerdir. Konuyla ilişkili bazı öğretmen yanıtları aşağıdaki gibidir:

Ö₈₂ : “Genel gündem maddeleri yerine özel, söz konusu okula ait ihtiyaçlar ve gereksinimler öğrenci öğretmen idareci yapısı göz önüne alınmalı...”

Ö₄₀ : “Zümreler çoğunlukla sabit bir formatta, 100 okul gezilse 99 undaki zümreler hemen hemen aynıdır. Hâlbuki okulun türü, öğrencilerin düzeyi çevre şartları vb. durumlar göz önüne alınarak zümre oluşturulmalıdır...”

Öğretmenlerin ZÖK toplantılarının gerekliliğine ilişkin eksik inançları, söz konusu temayı temsil eden bir diğer kod olmuştur. 14 öğretmen, matematik zümresindeki bazı öğretmenlerin toplantıları gereksiz bulduklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenlerin kullandıkları ifadeler şu şekildedir:

Ö₃₁ : “Toplantıya katılan tüm öğretmenlerin bu toplantıyı boşa harcanan bir zaman olarak gördüğüne inanıyorum. Bir an önce bitse de gitsek amacıyla katılıyorlar.”

Ö₃: “Her zümrede olan eksikliklerdir öğretmenlerin anlayış ve görüş farkı yani zümrenin gerekliliklerine inanmamaları...”

En sık tekrar eden kodlar arasında fikir birliğinin sağlanamaması, 13 öğretmenin ortak görüşü olarak elde edilmiştir. Öğretmenlerden bir öğretmenin ifadeleri şu şekildedir:

Ö₂₁: “Öğretmenler arasında ortak sınavlar haricinde çoğu zaman ortak bir görüş oluşturamıyoruz. Ancak müfettişler kağıtları kontrol ettiklerinden dolduruyoruz.”

Bunların yanında 12 öğretmen, ZÖK toplantılarında genellikle toplantının amacı dışında sadece sohbet edildiğini belirtirlerken 10 öğretmen ise toplantıların senede bir kez yapılmasını bir eksiklik olarak gördüklerini belirtmişlerdir. 9 öğretmenin alınan kararların uygulanmadığını 8 öğretmenin de toplantıların hiç yapılmadığını belirttikleri görülmüştür. Yine 8 öğretmen de bazı öğretmenlerin yeni yaklaşımlardan uzak olmalarını ZÖK’teki bir eksiklik olarak ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden bazılarının ifadeleri şu şekildedir.

Ö₈₉: “Zümre toplantılarında sadece muhabbet ediyoruz.”

Ö₄₈: “Zümre toplantısı olması elbette yararlıdır. Fakat zümrelerin sürekli iletişimde olması gerektiği için her dönem başında bir tane yapılan toplantıyla eğitim-öğretim etkinlikleri sınırlandırılmaz.”

Ö₅₂: “Zümrede alınan kararların uygulamada önemsenmediğini düşünüyorum .”

Ö₇₀: “Tüm soruların hiçbir zaman olarak yanıtlanmasına neden olan en büyük eksiklik, birçok okulda olduğu gibi toplantıların yapılmak yerine yapılmış gibi gösterilmesidir...”

Aynı tema içinde; bazı öğretmenlerin yeni yaklaşımlardan uzak olmaları, evrak işinin fazla olması, alınan kararların genel olması, hedeflerin kontrol edilmemesi, yüzeysel olması, motivasyon eksikliği, yıllık plana bağlı kalınması ve her sınıf seviyesine aynı önemin verilmemesi ilgili diğer kodlar olmuştur.

İdeal Matematik Zümresi

Matematik öğretmenlerinin formda yer alan sorulara verdikleri yanıtlar sonucu nasıl bir matematik zümresi oluşturmalarını istediklerini temsil eden *İdeal Matematik Zümresi* temasına ait kodlar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. İdeal matematik zümresi temasına ilişkin kod/frekans tablosu

Kodlar	Frekans (f)
Öğretim faaliyetleri konuşulmalı	22
Okulun / sınıfın özellikleri dikkate alınmalı	18
İçeriği öğretmenler belirlemeli	16
Toplantı sayısı artırılmalı	13
Kararların etkililiği incelenmeli	12
Öğrenciler sürece dahil edilmeli	10
Öğretmenler hazırlıklı gelmeli	9
Ortak kararlar alınmalı	7
Öğretmenler arası etkili iletişim olmalı	7
Gündem net olmalı	5
Toplantılarda motivasyon artırılmalı	4

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin büyük bir kısmının ($f = 22$) ideal matematik zümresinin özelliklerinden birini toplantılarda öğretim faaliyetlerinin konuşulması olarak belirttikleri görülmektedir. Bazı öğretmenlerin ilgili soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir.

Ö₁₂ : “Matematik öğretim programında kazanımlara ayrılan süreler mantıklı bir şekilde dağıtılmamış. Yetkim dâhilinde bir zümre toplantısı yapılırsa bu kazanımları tek tek inceler, her kazanım için öğretim yöntem tekniklerini tartışır, buna uygun süreleri yeniden belirlerdim. Ünite sonları için alternatif ölçme değerlendirme çalışmaları hakkında daha fazla düşünülmeli...”

Ö₉₁ : “Öncelikle gerçekten bir zümre toplantısı yapılması gerekiyor. Bu toplantılarda dersle ilgili öğrencilerin yaşadığı zorluklar, dersin etkili olabilmesi için uygulanabilecek yöntemler vb. konular konuşulmalıdır...”

Çalışmadan elde edilen bulgular, okulun ve(ya) sınıfın özelliklerinin dikkate alınmasının ideal bir matematik zümresinde bulunması gereken diğer bir özellik olarak belirtildiğini göstermiştir. Bazı öğretmenlerin konuyla ilgili olarak kullanmış oldukları ifadeler şu şekildedir.

Ö₇₇ : “... okul ve çevre şartlarına göre programını en verimli şekilde hazırlayıp uygulayabilen bir zümre oluşturmak isterdim.”

Ö₂₀ : “Eğer yetkim olsaydı, öncelikle o yöre ve bölgeye göre okulun ne gibi eksiklikleri var onları incelettirir ona göre mevcut sorunlar için yapılması gerekenleri tutanakta bildirirdim...”

Öğretmenlerden alınan yanıtlar, içeriğin öğretmenler tarafından belirlenmesi ve toplantı sayısının artırılması kodlarının, sık tekrar eden diğer yanıtlardan olduğunu göstermiştir. Bazı öğretmenlerin ilgili soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir.

Ö₄₀ : “...-önceden zümredeki öğretmenlere sorarak gündemin içeriğini beraber belirler ve bu içerik doğrultusunda toplantıya hazırlıklı gelmelerini isterdim.”

Ö₆₆ : “Toplantıyı oluşturmak yerine her hafta görüşmeler yapılması gerektiğine inanıyorum. Bu görüşmeler o haftanın kazanımları, yapılacak etkinlikler, kullanılacak materyaller ve öğrencilerin gelişimi hakkında olabilir.”

Çalışmaya katılan bazı öğretmenlerin, ideal bir matematik zümresinin aldığı kararların etkililiğinin incelenmesi gerektiğini belirttikleri görülmüştür. Ayrıca bazı öğretmenler, öğrencilerin de sürece dahil edilmesini önermişlerdir. Bazı öğretmen yanıtları aşağıda sunulmuştur.

Ö₉ : “Alınan kararlar düzenli olarak gözden geçirilmeli kararların uygulanabilirliği ya da etkililiği test edilmelidir...”

Ö₆₀: “...öğrencilerden de zümreye temsilci getirilmesini ve onların düşüncelerine de yer verilmesini sağladım.”

Öğretmenlerden alınan diğer yanıtlar sonrası elde edilen kodlar incelendiğinde, ideal bir zümre toplantısında bulunması gereken özelliklerin; öğretmenlerin hazırlıklı gelmesi, kararların ortak alınması, öğretmenler arası etkili iletişimin olması, gündemin net olması ve toplantılara yönelik öğretmenlerin motivasyonunun artırılması şeklinde ifade edildiği görülmüştür.

Matematik Zümresine Yönelik İhtiyaçlar

Matematik öğretmenlerinin formda yer alan sorulara verdikleri yanıtlar sonucu elde edilen *Matematik Zümresine Yönelik İhtiyaçlar* temasına ait kodlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Matematik zümresine yönelik ihtiyaçlar temasına ilişkin kod/frekans tablosu

Kodlar	Frekans (f)
Zümre toplantılarına ilişkin geri bildirim	12
Deneyimli öğretmenlerden faydalanma	8
Hizmet içi eğitim	7
Ek ödeme	5
Hizmet öncesi eğitim	3
Online tartışma platformu	2
Zümre odaları	2

Tablo 5 incelendiğinde, çalışmanın katılımcılarını oluşturan öğretmenlerin büyük bir bölümü, zümrelere ilişkin geri bildirim konusunda eksiklik olduğunu ve geri bildirimlerin gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Aynı tema altında elde edilen ve en sık tekrar eden bir diğer kod ise deneyimli öğretmenlerden faydalanma olmuştur. Konuya ilişkin bazı öğretmen yanıtları aşağıdaki gibidir.

Ö₁₅: “...alınan il zümre kararlarının geri dönüşü olmadığını düşünüyorum. Bakanlık, yapılan il zümrelerine alınan kararlarla ilgili bilgi verilmeli.”

Ö₉₁: “En az 10 yıllık deneyimi olan öğretmenlerin yeni öğretmenlere ders anlatımı, öğretimi kolaylaştırıcı yöntemler vs. konularda yardımcı olmalarını isterdim.”

Bununla birlikte hizmet içi eğitim kodu, ilgili tema altından en fazla tekrar eden bir diğer kod olmuştur. Ö₄₀ kodlu öğretmenin konu ile ilgili düşünceleri şu şekildedir:

Ö₄₀: “Etkili bir şekilde ciddiye alınsa ve zümre toplantılarındaki kararlar uygulansa eminim çok verimli bir yıl geçirilmiş olunur. Bence bilen biri nasıl zümre toplantısı yapılır sorusunu adam akıllı cevaplandırmalı ve biz öğretmenlere yol göstermelidir. Bunu adam akıllı bilen çok az öğretmen olduğuna inanıyorum. Hizmet içi eğitim kurslarımızın eksikliğinden ya da hiç olmamasından kaynaklı sorunlardır.”

Tüm bunların yanında bazı öğretmenler, zümre toplantıları için ek ödeme yapılmasının gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler ise zümre öğretmenler kurulu toplantılarına ilişkin öğretmen yetiştirme programlarına atıfta bulunarak bu konu hakkında ihtiyaç duyulan bilgilerin lisans öğrenimleri sırasında verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Online bir tartışma platformu ve zümre odaları ise öğretmenler tarafından ihtiyaç duyulduğu belirtilen diğer kodlar olmuştur.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada matematik öğretmenlerinin ZÖK toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Gerek ZÖK Derecelendirme Ölçeği, gerekse açık uçlu sorulardan alınan yanıtlardan hareketle öğretmenlerin bu toplantılara ilişkin görüşleri hakkında bazı çıkarımlarda bulunulmuştur.

ZÖK; Milli Eğitim mevzuatının altıncı kısmında kurullar, mesleki çalışmalar ve komisyonlar alt başlığı altında, ilkokullarda aynı sınıfta okutan sınıf öğretmenleri ve varsa alan öğretmenlerinden, ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında ise alan öğretmenlerinden oluşan bir kurul olarak

tanımlanmıştır (MEB, 2013). Kurulun amacı ise bünyesindeki öğretmenler arasındaki işbirliğini sağlamak ve dayanışmayı artırmaktır. Mevzuattaki ilgili maddeler incelendiğinde ise bu işbirliğinin akademik anlamda mesleki gelişimi sağlayacak doğrultuda olmasının gerekliliğine vurgu yapıldığı görülmektedir. Temelde bu fikir, birçok araştırmacı tarafından etkili okulda olması gereken özelliklerden biri olarak ifade edilmektedir (Barth, 1990; Knapp, vd., 2003; McCaleb, 2013). Öğretmenlerin bilgi birikimlerini paylaşacakları bu tarz toplantılar, eğitim-öğretim faaliyetlerinin niteliğinin artırılması ve okul gelişiminin sağlanması noktasında da önemlidir (Hopkins, 2008). Ancak çalışmadan elde edilen bulgular, matematik öğretmenlerinin ZÖK toplantılarının etkililiğine ilişkin görüşlerinin beklenildiği kadar yüksek olmadığını göstermiştir. Nitekim öğretmenlerin *Zümre Öğretmenler Kurulu Derecelendirme Ölçeği*'ne vermiş oldukları puanların ortalamasının yüksek çıkması bu yargıyı destekler niteliktedir. Ölçekte düşük ortalamaya sahip maddeler incelendiğinde, öğretmenlerin büyük bir bölümünün ZÖK için önceden bir hazırlık yapmaksızın toplantılara katıldıkları ve plan, program ve diğer dokümanları önceden incelemediklerini belirttikleri görülmüştür. Yine öğretmenler, planlanarak uygulamaya konulan eğitim ve öğretim etkinliklerinin çıktılarını bu toplantılarda dile getirmediklerini belirtmişlerdir. Benzer şekilde daha önceki toplantılarda alınan kararların da gündeme alınmadığı görülmüştür.

Çalışmada öğretmenlere yönlendirilen açık uçlu sorular, bu durumun derinlemesine incelenbilmesi ve nedenlerinin sorgulanması açısından değerli bulgular sunmuştur. Çalışmaya katılan ve zümre toplantılarının eksiklikleri konusunda fikir beyan eden öğretmenlerin büyük bir bölümü, toplantıların formalite olarak yapıldığını ifade etmişlerdir. Bunun yanında katılımcı öğretmenlerin bir kısmı toplantılara gereken önemin verilmediğini söylemişlerdir. En fazla tekrar eden bu iki yanıt incelendiğinde, her iki ifadenin de birbiriyle ilişkili olduğu ve toplantılara gereken önemin verilmemesinin aslında formalite olarak yapıldığına ilişkin görüşün bir sonucu olduğu söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin ZÖK toplantılarının gerekliliğine karşı sahip oldukları eksik inanç da dikkat çekicidir. Elde edilen diğer yanıtlar da göz önünde bulundurulduğunda, matematik öğretmenlerinin zümre toplantılarını Milli Eğitim Bakanlığı zorunlu kıldığından gerçekleştirdiği ve bu toplantılara gereken önemin verilmediği söylenebilir. Yine bazı öğretmenler toplantılarda formalite olarak alınan kararların uygulanmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin ZÖK toplantılarında aldıkları kararları uygulamadıklarına ilişkin sonuçlar farklı araştırmacılar tarafından da ulaşılan bir sonuçtur (Küçük, Ayvaci ve Altıntaş, 2004; Gökyer, 2011). Bazı öğretmenler ise toplantıların hiç yapılmadığını ifade etmişlerdir. Bu yanıtlardan farklı olarak öğretmenlerin bir kısmı, zümre toplantılarında bağlamın dikkate alınmadığını yani göz ardı edildiğini belirtmişlerdir. Bu durum, her ne kadar MEB'in merkezîyetçi yapısının bir yansıması olarak gösterilse de öğretmenler arasındaki iletişim kopukluğu da dikkat çekicidir.

İlköğretimin esas amaçlarından birinin öğrencileri bir üst kurum olan ortaöğretime hazırlamak olduğu düşünüldüğünde, öğretmenlerin eğitim-öğretim faaliyetlerindeki uygulamalarında öğrencilerin akademik başarılarını artırmalarını hedefledikleri söylenebilir. Nitekim literatürdeki bazı çalışmalar da öğretmenlerin söz konusu faaliyetlerindeki temel düşüncelerinin bu yönde olduğunu ortaya koymuştur (Yiğit, Saka ve Akdeniz, 1998; Çepni, Kaya ve Küçük, 2002). Bazı araştırmacılar, öğrenme çıktılarının ve özellikle öğrenci başarısının etkili okulun birer göstergesi olduğunu vurgulamaktadırlar (Stoll, 1992; Hopkins, 2003). Bu çalışmada öğretmenlere yöneltilen bir soru ile matematik öğretmenlerinin ideal zümre toplantısı algıları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, en fazla tekrar eden yanıtın toplantılarda öğretim faaliyetlerinin konuşulması olduğu görülmüştür. Bu yanıt, öğretmenlerin öğrenci başarısını artırmaya yönelik bir ortam hayal ettikleri şeklinde yorumlanabilir. Yine bazı öğretmenlerin toplantı sayısının artırılması gerektiğine vurgu yapması ve öğretmenlerin hazırlıklı gelmeleri gerektiğini belirtmeleri de dikkat çekicidir. Dikkat çeken bir diğer nokta da öğretmenlerin toplantı içeriğini kendilerinin belirlemeleri gerektiğini belirtmeleridir. Bazı öğretmenler ise zümre toplantılarında okulun ve/veya sınıfın özellikleri dikkate alınması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tüm bunlardan hareketle öğretmenlerin düşündükleri ideal bir matematik zümresinin, aslında hedeflenen ve olması gereken toplantının özelliklerine sahip olduğu söylenebilir. Bu durumda şu soru akıllara gelmektedir: *“Eğer öğretmenlerin hayal ettikleri zümre toplantısı gerçekten olması gereken toplantı özelliklerini taşıyor ise bu toplantı ortamının oluşturulamamasının nedeni nedir?”*. Bu soruyu elbette birkaç cümle ile açıklayabilmek mümkün değildir. Her şeyden önce bu soru, farklı bir araştırma problemi olabilecek kadar çok boyutludur. Ancak çalışmadan elde edilen bulgulardan

hareketle bazı çıkarımlarda bulunulabilir. İlgili mevzuat incelendiğinde ZÖK toplantılarının yılın belli dönemlerinde gerçekleştirilmesi zorunluluğu olduğu görülmektedir. Bu zorunluluğun öğretmenleri formalite olarak toplantılar yapmaya ittiği düşünülmektedir. Çünkü sene içinde birkaç kez yapılacak toplantılar ile okulun etkililiğinin artırılması ve okul gelişiminin sağlanması oldukça zordur. Öğretmenler arası işbirliğinin yoğun olduğu bazı ülkelerde, öğretmenlerin gerek mesleki gelişimlerini gerekse öğrenci başarısını artırmaya yönelik bu tarz etkinlikleri bir kültür haline getirdikleri görülmektedir (Arani, Keisuke & Lassegard, 2010). Ancak çalışmanın katılımcı grubunu oluşturan öğretmenlerin önemli bir bölümünün meslektaşları ile iletişim sorunları olduğunu ve fikir birliğine varmada sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmüştür. Yine bazı öğretmenler ise toplantıya gereken önemin verilmediğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda okulun örgütsel yapısı göz önünde bulundurulduğunda bu yapının en önemli ögesi olan öğretmenler arasındaki koordinasyonun sağlanmasında okul yöneticilerine önemli görevler düşmektedir.

Son olarak çalışmadan elde edilen matematik zümresine yönelik ihtiyaçlar teması, öğretmenlerin ZÖK toplantılarına ilişkin bazı isteklerini belirttikleri yanıtlar içermektedir. Bu doğrultuda öğretmenlerin zümre toplantılarının etkililiğine ilişkin geri bildirimler istedikleri görülmektedir. Ayrıca çalışmanın katılımcı grubunun çoğunu 1-5 yıllık matematik öğretmenleri oluşturmuştur (%68). Bu bağlamda ihtiyaçlar teması altındaki “deneyimli öğretmenlerden faydalanma” kodunun en sık tekrar eden ikinci kod olması göz önünde bulundurulması gereken bir durum olarak görülmelidir. Çünkü bazı yeni öğretmenler, deneyimli öğretmenlerin tecrübelerinden faydalanma ihtiyacı hissettiklerini belirtmişlerdir. Yine bazı öğretmenlerin lisans eğitimi sırasında zümre toplantılarıyla ilgili eğitim verilmesini önerdikleri görülmüştür.

ÖNERİLER

Çalışmada ulaşılan sonuçlardan hareketle şu önerilerde bulunulmuştur:

- a) Öğretmenlerin ZÖK toplantılarının gerekliliğine olan inançlarının artırılması ve bu toplantıların bir zorunluluktan ziyade eğitim-öğretim faaliyetlerinin önemli bir parçasını oluşturduğu konusunda ikna edilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda MEB ile eğitim fakültelerinin yürüteceği ortak çalışmalar ve oluşturulacak hizmet içi eğitimler ile branş öğretmenlerine ZÖK’ün ne olduğu ve nasıl olması gerektiği anlatılmalıdır.
- b) Yapılan araştırma, okulda öğretmenler arasında bir fikir birliğinin sağlanamadığını ve iletişim sorunlarının olduğunu göstermiştir. Okullarda yürütülen zümre toplantılarının etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi ve bu doğrultuda bir okul kültürü oluşturulması adına okul müdürleri üzerlerine düşen vazifeleri yerine getirmelidirler.
- c) ZÖK toplantılarında mutlaka uygulanabilir kararlar alınmalı, bu kararların pratikte uygulanıp uygulanmadığı zümre başkanı tarafından takip edilmelidir. Ayrıca alınan kararların sonuçlarına ilişkin öğretmenler bilgilendirilmelidir.
- d) Çalışmada bazı öğretmenlerin, bu toplantılara öğrencilerin de katılması gerektiğini belirttikleri görülmüştür. Bu görüş doğrultusunda öğrencilerin en azından bir temsilci ile toplantılara katılabilmesi, uygulanabilir kararlar alınmasına yardımcı olabilir.
- e) ZÖK toplantılarında merkeziyetçi bir anlayış ile tüm okullarda aynı kararların alınması yerine okulun ve çevrenin özellikleri, okulun sosyo-ekonomik durumu gibi özellikler dikkate alınarak her okul için farklı kararların alınabilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda zümre toplantılarının daha esnek yürütülebilmesi adına merkezi denetim yerine okulların kendi iç denetim mekanizmalarının oluşturulması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Albez, C., Sezer, Ş., Akan, D. ve Ada, Ş. (2014). İlköğretim okullarında zümre öğretmenleri kurulu çalışmalarının etkililiği üzerine bir inceleme. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 7, 4-19.
- Arani, M. R. S., Keisuke, F., & Lassegard, J. P. (2010). " Lesson Study" as professional culture in Japanese schools: An historical perspective on elementary classroom practices. *Japan Review*, 22, 171-200.

- Baki, M. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının matematiği öğretme bilgilerinin gelişiminin incelenmesi: bir ders imecesi (Lesson study) çalışması. Yayınlanmamış doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Barth, R.S. (1990). *Improving schools from within: Teachers, parents, and principals can make the difference*. San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.
- Bütün, M. (2012). İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının uygulanan zenginleştirilmiş program sürecinde matematik öğretme bilgilerinin gelişimi. Yayınlanmamış Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Trabzon.
- Çepni S., Kaya A. ve Küçük M. (2002). Yeni üniversite sınav sisteminin liselerde fizik öğretimine etkileri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 16-20.
- Çepni, S. (2009). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (4. Baskı). Celepler Matbaacılık, Trabzon.
- Çepni, S. ve Küçük, M. (2003). Eğitim araştırmalarının fen bilgisi öğretmenlerinin uygulamaları üzerindeki etkilerinin belirlenmesi: Bir örnek olay çalışması, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(12) 75-84.
- Demirtaş, H. ve Cömert, M. (2006). Zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğinin öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6 (25), 96-108.
- Everson, S.T., Scollay, S.J., Fabert, B., & Garcia, M. (1986). An effective schools program and its results: initial district, school, teacher, and student outcomes in a participating district. *Journal of Research and Development in Education*, 19(3), 35-49.
- Fernández, M. L. (2005). Learning through microteaching lesson study in teacher preparation. *Action in Teacher Education*, 26(4), 37-47. Gajda, R. ve Koliba, C. (2007). Evaluating the imperative of intraorganizational collaboration. A school improvement perspective. *American Journal of Evaluation*, 28(1), 26-44.
- Gökkyer, N. (2011). İlköğretim okulu zümre öğretmenler kurulu toplantılarının gerçekleştirme düzeyi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 127-148.
- Hargreaves, D., & Hopkins, D. 1994. *Development planning for school improvement*. London, Cassell.
- Hill, H. C., Rowan, B., & Ball, D. L. (2005). Effects of teachers' mathematical knowledge for teaching on student achievement. *American Educational Research Journal*, 42(2), 371-406.
- Hopkins, D (2008) *A teacher's guide to classroom research*. Maidenhead: McGraw Hill-Open University Press
- Hopkins, D. (2003). Instructional leadership and school improvement. In A. Harris, C. Day, M. Hadfield, D. Hopkins, A. Hargreaves, & C. Chapman (Eds.), *Effective leadership for school improvement* (pp.55-71). London: Routledge Falmer.
- Knapp, M.S., Copland, M.A., Ford, B., Markholt, A., McLaughlin, M.W., Milliken, M., & Talbert, J.E. (2003). *Leading for learning sourcebook: Concepts and examples*. Center for the study of teaching and policy. Seattle, WA: University of Washington.
- Küçük, M., Ayvaci, H.Ş. ve Altıntaş, A. (2004). Zümre öğretmenler kurulu toplantı kararlarının eğitim ve öğretim uygulamaları üzerindeki yansımaları. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Louis, K. S., Febey, K., & Schroeder, R. (2005). State-mandated accountability in high schools: Teachers' interpretations of a new era. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 27(2), 177-204.
- McCaleb, S. P. (2013). *Building communities of learners: A collaboration among teachers, students, families, and community*. Routledge.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ilkogrkuryon_1%5Cilkogrkuryon_2.html adresinden 1 Mayıs 2014 tarihinde erişilmiştir.
- Stoll, L. (1992). Teacher growth in the effective school. In M. Fullan, & A. Hargreaves (Eds.), *Teacher development and educational change*. (pp. 104-122). London: Falmer Press.
- Şahin, E.Y., Maden, S. ve Gedik, M. (2011). Zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiğinin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi (Erzurum ili örneği). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 155-172.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (7. Baskı), Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yiğit, N., Saka, A. Z. ve Akdeniz, A. R. (1998). Fizik derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme yaklaşımları, III. Ulusal Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı, s. 140-147, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Yoshida, M., & Jackson, W. C. (2011). Ideas for developing mathematical pedagogical content knowledge through lesson study. In L. C. Hart., A. Alston & A. Murata (Eds.), *Lesson study research and practice in mathematics education* (pp. 279-288). Dordrecht, The Netherlands: Springer.